

Pregledni rad

Primljen: 18. 9. 2017

Revidirana verzija: 18. 9. 2017.

Prihvaćen: 30. 1. 2018.

UDK: 343.13(497.11)

351.746.1(497.11)

doi:10.5937/nabepo22-15058

SUDSKA KONTROLA SPECIJALNIH ISTRAŽNIH MERA SLUŽBI BEZBEDNOSTI U REPUBLICI SRBIJI

Vladan Mirković¹

Pravni fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Sažetak: Ponekad različite situacije mogu da ometaju normalno funkcionisanje društveno-političkih procesa zbog čega se mogu dovesti u pitanje osnovne pretpostavke pravne države. Pre svega se misli na delovanje organizovanih kriminalnih grupa, terorista, ali i na one situacije u kojima je egzistencija društva i države neposredno ugrožena kombinovanim delovanjem spoljnih i unutrašnjih nosilaca ugrožavanja. Takvi slučajevi često zahtevaju upotrebu specijalnih istražnih mera kojima se najefikasnije otkrivaju i sprečavaju takve vrste ponašanja. Takve mere u određenom obimu ograničavaju garantovana ljudska prava, ali s druge strane potrebe nacionalne bezbednosti opravdavaju primenu mera u preventivne svrhe od strane službi bezbednosti, ali samo u izuzetnim situacijama i pod zakonom predviđenim uslovima. U demokratskom društvu je zbog toga veoma važna kontrola nad primenom tih mera. Posebno je važna uloga nadležnog suda, kao nezavisnog i samostalnog državnog organa, koji kroz odlučivanje o primeni i nadzoru nad sprovođenjem mera treba da obezbedi zakonitost te da se na taj način ostvari svrha primene, odnosno otklone okolnosti koje su dovele u pitanje normalno funkcionisanje države, a ne da postanu sredstvo diktature i eliminisanja političkih protivnika. U ovom radu predmet analize biće specijalne

---

¹ Asistent, v.mirkovic@pf.uns.ac.rs

istražne mere koje primenjuju BIA i VBA u preventivne svrhe, a koje odobrava nadležni sud.

Ključne reči: bezbednost, službe bezbednosti, kontrola, specijalne istražne mere, pravosuđe.

Uvod

Suprotstavljanje savremenim oblicima ugrožavanja postavlja pred sistem bezbednosti dva zahteva: prvi, da se ostvari bezbednost društva i države u veoma dinamičnom i složenom bezbednosnom okruženju i drugi, da mere i aktivnosti na tom planu budu pravno regulisane i u skladu s ciljem koji se želi ostvariti – normalno funkcionisanje pravne države – a ne ostvarivanje bezbednosti po svaku cenu, odnosno ničim ograničena upotreba mera i aktivnosti čime se krše ljudska prava i slobode, a time i poništava cilj zbog koga se mere i aktivnosti preduzimaju.

Radi suprotstavljanja sve brojnijim i destruktivnijim oblicima ugrožavanja specijalizovani državni organi (službe bezbednosti i policija), pored ostalog, koriste i specijalne istražne mere kao dopuštenu i formalno uobičajenu kombinaciju lukavstva i savremene tehnologije radi vršenja poslova iz svoje nadležnosti. S obzirom da se primenom ovih mera u konkretnoj situaciji suspenduje pravo nekolicine/pojedinca zarad interesa celog društva, može se slobodno reći da one predstavljaju kompromis između potrebe da se u konkretnoj situaciji zaštititi javni interes i opšteg pravila da državni organi u svakoj situaciji imaju obavezu da poštuju ljudska prava i slobode.

Primenom specijalnih istražnih mera službe bezbednosti mogu doći do veoma važnih, ali i osetljivih podataka koji se mogu upotrebiti da se deluje u pravcu sprečavanja neke ugrožavajuće aktivnosti usmerene protiv vitalnih vrednosti društva kao i radi iniciranja krivičnih postupaka protiv prekršilaca domaćeg prava. S obzirom na prirodu podataka koji se pribavljaju i vrstu prava koja se primenom ovih mera derogiraju, veoma je važno da se nad primenom ovih mera uspostavi višestruka, nepristrasna i nezavisna kontrola. U protivnom, takve mere bi postale samo jedno u nizu sredstava kojim bi se nosioci političke vlasti borili protiv neistomišljenika ili bi se i bez zloupotrebe mogla dovesti u pitanje njihova legitimnost. Da bi se obezbedila zakonitost i svrsishodnost primene, potrebno je propisati koje mere se mogu primeniti, postupak odobravanja i primene, kontrolu i nadzor nad primenom te ovlašćenja kontrolora. Sudska vlast kao nezavisna i samostalna državna vlast, postavljena u središte određivanja i nadzora nad specijalnim istražnim merama, predstavljala bi čvrst garant da će se mere preduzimati radi suprotstavljanja

najtežim oblicima ugrožavanja bezbednosti, a ne kao sredstvo borbe sa političkim neistomišljenicima.

1. Pojam, elementi i svrha kontrole uopšte

„Kontrola predstavlja svesnu ljudsku aktivnost koja se sastoji u upoređivanju postignutih rezultata sa nameravanim, odnosno očekivanim.“² „U tom smislu, kontrolisati znači proveravati da li se organizacione operacije, akcije ili aktivnosti (poslovi) izvršavaju na vreme, pravilno i u saglasnosti sa usvojenim ciljevima, planom, datim smernicama, naređenjima i utvrđenim principima.“³ Prema tome, kontrola predstavlja odnos između dva subjekta (kontrolisanog subjekta i kontrolora) povodom zakonitog i/ili svrsishodnog obavljanja poslova iz nadležnosti kontrolisanog subjekta, u vezi s čim kontrolor može preduzeti ili inicirati određene mere (korektivne i/ili represivne).

U zavisnosti od toga da li je kontrolor organizaciono u okviru ili van kontrolisanog organa, kontrola može biti spoljna i unutrašnja, a u zavisnosti da li se kontrola vrši prema pravnim ili vanpravnim kriterijumima, kontrola se deli na pravnu i vanpravnu.⁴ Sudska kontrola službi bezbednosti predstavlja spoljnu i pravnu kontrolu s obzirom na to da je sud organ koji je van uprave te da su postupak i predmet kontrole, kao i ovlašćenja i sankcije u postupku kontrole uređeni relevantnim zakonima. Uopšteno rečeno, osnovni elementi procesa kontrole su: kontrolor, kontrolisani subjekt, predmet povodom koga se vrši kontrola i eventualno mere koje se preduzimaju u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti. U konkretnom slučaju, kontrolor je nadležni sud (Viši i Apelacioni sud u Beogradu, viši sud u sedištu apelacionog suda na čijem području se priprema ili je preduzeta radnja čije je otkrivanje, praćenje i onemogućavanje u nadležnosti VBA i Vrhovni kasacioni sud); kontrolisani subjekti su BIA i VBA, a predmet kontrole je zakonitost primene posebnih postupaka i mera kojima ove službe prikupljaju podatke iz svoje nadležnosti, a koji se preduzimaju po odluci nadležnog suda. Kod postupaka i mera kojima se u manjoj meri zadire u ljudska prava i slobode i koji se primenjuju po odluci direktora VOA odnosno VBA, kontrolna uloga suda dolazi u obzir u odgovarajućim postupcima (disciplinski, krivični i/ili parnični) protiv lica koja su primenom pomenutih postupaka i mera povredila ljudska prava.⁵

² E. Pusić, *Nauka o upravi*, Zagreb, 1989, str. 343, navedeno prema: D. Milkov, *Upravno pravo – kontrola uprave*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2012, str. 8.

³ O. Stevanović; Lj. Stajić, *Bezbednosni menadžment*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2015, str. 285.

⁴ Više o vrstama i oblicima kontrole uprave vidi: D. Milkov, *Opus citatum*, str. 11.

⁵ Građanin koji smatra da su mu pojedinačnim aktom ili radnjom VBA ili VOA povređena ili uskraćena ljudska prava i slobode, radi zaštite svojih prava, može da se obrati gene-

„Svrha kontrole je optimizacija ostvarivanja postavljenih ciljeva. To podrazumeva mogućnost vršenja uticaja na kontrolisanog subjekta.“⁶ Najopštije rečeno, svrha kontrole službi bezbednosti, bez obzira na subjekat koji vrši kontrolu, jeste staranje o tome da službe bezbednosti poslove iz svoje nadležnosti rade pre svega zakonito s obzirom na to da se samo na taj način može ostvariti cilj celokupnog sistema bezbednosti, a to je zaštita vitalnih vrednosti društva. „Na današnjem stepenu razvoja ljudskog društva opšta je obaveza država da zaštiti univerzalna ljudska prava i slobode, pravna dobra građana i temeljne vrijednosti društvene zajednice od različitih oblika, povrede i ugrožavanja.“⁷ U tom kontekstu je od presudnog značaja uloga suda kao nezavisnog i nepri-strasnog organa koji svojim znanjem, snagom i autoritetom treba da obezbedi poštovanje ljudskih prava i sloboda, a posebno u slučajevima kada bi do njihovog ugrožavanja moglo doći delovanjem državnih organa.

2. Vrste i uslovi za primenu specijalnih istražnih mera službi bezbednosti u Republici Srbiji

„Specijalne istražne tehnike (mere) predstavljaju posebne metode koje se zasnivaju ne samo na korišćenju određenih mera, već i u primjeni posebnih sredstava, radnji i mjera, što ove metode sadržajno čini specijalizovanim, dajući im posebnu operativnu dimenziju.“⁸ Specifičnosti savremenih oblika ugrožavanja zahtevaju da se odustane od tradicionalnog koncepta otkrivanja i sprečavanja nosilaca i oblika ugrožavanja. „Shodno tome, nameće se potreba stalnog usavršavanja metoda suprotstavljanja kriminalitetu, kao i stručnosti i kadrovske opremljenosti svih subjekata koji učestvuju u toj borbi.“⁹ Nova zakonska rešenja ne ostaju imuna na naučno-tehničku ekspanziju na terenu elektronike i telekomunikacija. Kao posledica zlatnog doba tehnologije, te usled zahteva postavljenih međunarodnim konvencijama¹⁰, u nacionalnim zakonodavstvima se normiraju nove istražne mere koje mogu imati operativni i procesni značaj.

---

ralnom inspektor, odnosno organima i institucijama Republike Srbije. Vidi član 61 Zakona o Vojnobezbednosnoj agenciji i Vojnoobaveštajnoj agenciji (Zakon o VBA i VOA), *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13.

6 D. Milkov, *Opus citatum*, str. 9.

7 V. AntoniĆ; Đ. Mitrović, *Posebne istražne radnje – modul*, Projekat – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, Sarajevo, 2012, str. 8.

8 Đ. Gaćeša, *Kriminalistika*, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2012, str. 158.

9 T. Lukić, *Posebne dokazne radnje*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2011, str. 3.

10 Konvencija UN protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci iz 1988. god., Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa dva dodatna protokola iz 2000. god., Konvencija UN protiv korupcije iz 2003. god., Konvencije Saveta Evrope poznate i kao Strazburška i Varšavska konvencija.

Službe bezbednosti preduzimaju specijalne istražne mere u operativne svrhe radi vršenja poslova iz svoje nadležnosti, a „podaci prikupljeni primenom tih mera poslužiće da izgrade stepen osnova sumnje protiv određenog lica, grupe lica ili organizacije za određeno krivično delo. Tako će na osnovu jasnih i sigurnih pretpostavki inicirati i omogućiti podnošenje krivične prijave.“¹¹ U krivičnom postupku koji se vodi povodom konkretnog krivičnog dela službe bezbednosti u pogledu pomenutih mera imaju izvršnu odnosno sprovedbenu ulogu budući da po nalogu nadležnog suda preduzimaju mere u cilju prikupljanja dokaza. U tom slučaju su primena i dokazni značaj mera regulisani zakonom kojim se uređuje krivični postupak.

U teoriji su izgrađeni određeni principi i načela koja treba da se uzmu u obzir prilikom normiranja i primene specijalnih istražnih mera, i to su pre svega: zakonitost, srazmernost, supsidijarnost, višestruka kontrola (sudska kontrola kao najznačajnija u kontekstu poštovanja ljudskih prava) i sveobuhvatnost, tj. iscrpnost normi kojima se reguliše ova oblast.¹²

Prvi uslov za određivanje specijalnih istražnih mera sadržan je u *načelu zakonitosti* odnosno mogućnosti da se odrede samo one mere koje su prethodno predviđene zakonom. Specijalne istražne mere koje službe bezbednosti u Republici Srbiji primenjuju u preventivne svrhe nisu regulisane jedinstvenim zakonskim aktom, već su propisane Zakonom o Bezbednosno-informativnoj agenciji¹³ i Zakonom o Vojnobezbednosnoj i Vojnoobaveštajnoj agenciji,¹⁴ otuda i terminološka razlika¹⁵ kod ova dva zakona.

„Pažljivom analizom ranijih odredbi Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji može se utvrditi da je bilo vrlo uopšteno propisano koje posebne postupke i mere ova služba bezbednosti je mogla da primenjuje. U tom zakonu je upotrebljen izraz ‘da se prema određenim fizičkim i pravnim licima preduzmu određene mere kojima se odstupa od načela nepovredivosti tajne pisama i drugih sredstava opštenja’¹⁶. Međutim, koje su to mere, na koji način i kojim sredstvima se one mogu preduzimati, u pomenutom zakonu je to pri-

11 R. Lazić, *Sudska kontrola zakonitosti u radu službi bezbednosti Srbije*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu 1/2015, Novi Sad, 2015, str. 160.

12 Vidi: V. Antičić; D. Mitrović, *Posebne istražne radnje – modul*, Projekat – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, Sarajevo, 2012; T. Lukić, *Posebne dokazne radnje*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2011. Pored toga neki autori ističu i druga načela, o tome vidi: M. Škulić, *Organizovani kriminalitet – pojam i krivičnoprocesni aspekti*, Dosije, Beograd, 2003.

13 *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/14 – odluka US i 66/14.

14 *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13.

15 Za potrebe ovog rada termin specijalne istražne mere koristiće se kada se bude govorilo o merama kojima se odstupa od ljudskih prava uopšte, dok će se za konkretne mere koje postoje u srpskom pozitivnom pravu i koje koriste srpske službe koristi termini posebne mere (za mere koje primenjuje BIA) i posebni postupci i mere (za mere koje koriste VBA i VOA).

16 Vidi ranije članove 13, 14 i 15, Zakona o BIA, *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09.

lično uopšteno učinjeno.¹⁷ Nakon odluke Ustavnog suda da su članovi 13, 14 i 15 Zakona o BIA neustavni¹⁸, Narodna skupština RS donela je izmene i dopune Zakona o BIA kojima je sporna odredba člana 13 Zakona konkretizovana propisivanjem *posebnih mera kojima se odstupa od nepovredivosti tajne pisama i drugih sredstava opštenja (u daljem tekstu: posebne mere)*. Posebne mere koje je BIA ovlašćena da preduzima jesu:

1) tajni nadzor i snimanje komunikacije bez obzira na oblik i tehnička sredstva preko kojih se obavlja ili nadzor elektronske ili druge adrese;

2) tajni nadzor i snimanje komunikacije na javnim mestima i mestima kojima je pristup ograničen ili u prostorijama;

3) statistički elektronski nadzor komunikacije i informacionih sistema u cilju pribavljanja podataka o komunikaciji ili lokaciji korišćene mobilne terminalne opreme;

4) računarsko pretraživanje već obrađenih ličnih i drugih podataka i njihovo upoređivanje sa podacima koji su prikupljeni primenom drugih posebnih mera.

Uz posebne mere iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana može se odobriti tajni nadzor i snimanje mesta, prostorija i predmeta, uključujući i uređaje za automatsku obradu podataka i opreme na kojoj se čuvaju ili se mogu čuvati elektronski zapisi.¹⁹

Zakonom o VBA i VOA mere kojima se odstupa od ljudskih prava nazivaju se *posebni postupci i mere tajnog prikupljanja podataka (u daljem tekstu: posebni postupci i mere)*. Kada je reč o posebnim postupcima i merama, postoje dve grupe ovih mera. U prvoj grupi su oni posebni postupci i mere koje preduzima VBA na osnovu odluke suda. Reč je o posebnim postupcima i merama koji podrazumevaju upotrebu tehničkog metoda kojim se odstupa od Ustavom garantovanih prava na tajnost pisama i drugih sredstava opštenja²⁰ (garancija se odnosi na sadržaj pisama, zatim sadržaj neposredne komunikacije ili komunikacije putem tehničkih sredstava), pa u skladu sa Ustavom odluku o primeni mera donosi sud. U drugoj grupi su posebni postupci i mere VBA i VOA koji se preduzimaju po nalogu direktora VBA odnosno direktora VOA, a koji podrazumevaju operativne metode kojima se neznatno odnosno u manjoj meri ograničavaju prava i slobode.²¹ Različiti pravni režim posebnih postupaka

17 R. Lazić, *Opus citatum*, str. 167-168.

18 Vidi odluku Ustavnog suda broj: IUz-252/2002 od 26. decembra 2013. godine u kojoj je ocena Suda da odredbe čl. 13, 14. i 15. Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji (*Službeni glasnik RS*, br. 42/02 i 111/09) nisu u saglasnosti sa Ustavom.

19 *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/14 – odluka US i 66/14, član 13.

20 *Sl. glasnik RS*, br. 98/06, član 41.

21 „Čitav spektar mera kojima policija i službe bezbednosti prikupljaju podatke moguće je razvrstati u dve grupacije: 1) one čijim se korišćenjem manje ili neznatno zadire u individualna prava i slobode i 2) one čijim se korišćenjem privremeno i bez saznanja lica ogra-

i mera koje primenjuju službe bezbednosti, u smislu da neke mere odobrava sud dok druge odobrava direktor Agencije, prisutan je i u uporednom pravu.²² Kada je reč o VOA, svi posebni postupci i mere preduzimaju se po nalogu direktora VOA (odnosno lica koje on ovlasti).

Posebni postupci i mere iz nadležnosti VBA koji se primenjuju po sudskom odobrenju jesu:

1) tajni elektronski nadzor telekomunikacija i informacionih sistema radi prikupljanja zadržanih podataka o telekomunikacionom saobraćaju, bez uvida u njihov sadržaj;

2) tajno snimanje i dokumentovanje razgovora na otvorenom i u zatvorenom prostoru uz korišćenje tehničkih sredstava;

3) tajni nadzor sadržine pisama i drugih sredstava komuniciranja, uključujući i tajni elektronski nadzor sadržaja telekomunikacija i informacionih sistema;

4) tajni nadzor i snimanje unutrašnjosti objekata, zatvorenih prostora i predmeta.²³

Posebni postupci i mere iz nadležnosti VBA koji se primenjuju na osnovu pisanog i obrazloženog naloga direktora VBA ili službenog lica VBA koje on ovlasti, jesu:

1) operativni prodor u organizacije, grupe i institucije;

2) tajno pribavljanje i otkup dokumenata i predmeta;

3) tajni uvid u evidencije podataka, u skladu sa zakonom;

4) tajno praćenje i nadzor lica na otvorenom prostoru i javnim mestima uz korišćenje tehničkih sredstava.²⁴

Posebni postupci i mere iz nadležnosti VOA koji se primenjuju na osnovu pisanog i obrazloženog naloga direktora VOA ili ovlašćenog službenog lica VOA koje on ovlasti, jesu:

1) tajna saradnja sa fizičkim i pravnim licima radi prikupljanja podataka i informacija u vezi s vršenjem poslova iz nadležnosti VOA;

---

ničavaju pojedina od zajemčenih individualnih prava i sloboda, naročito pravo na privatnost.“ Više o tome vidi u: B. Milosavljević, *Ovlašćenje policije i drugih državnih organa za tajno prikupljanje podataka – domaći propisi i evropski standardi*, u *Demokratski nadzor nad primenom posebnih ovlašćenja*, Centar za civilno vojne odnose, Beograd, 2008, 59–75.
22 Vidi Zakon o obaveštajno-bezbednosnoj agenciji, Službeni list R. Slovenije, br. 81/06; Zakon o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 79/06, 105/06; Zakon o Obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, broj 12/04, 20/04, 56/06, 32/07, 12/09 i Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbednost, Sl. list RCG, br. 28/05 od 05.05.2005, Sl. list Crne Gore, br. 86/09 od 25. 12. 2009 i 20/11 od 15. 4. 2011.

23 *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13. član 12, tač. 5–8.

24 *Ibidem*, tač. 1–4.

- 2) tajno pribavljanje i otkup dokumenata i predmeta;
- 3) operativni prodor u organizacije, institucije i grupe;
- 4) preduzimanje mera na prikrivanju identiteta i svojine;
- 5) osnivanje pravnih lica i uređenje njihovog rada na način koji ih ne do-
vodi u vezu sa VOA;
- 6) prikriveno korišćenje imovine i usluga fizičkih i pravnih lica uz naknadu;
- 7) korišćenje posebnih dokumenata i sredstava kojima se štiti VOA, njeni
pripadnici, prostorije i sredstva.²⁵

Prema Zakonu o BIA posebne mere se mogu odrediti prema licu, grupi ili organizaciji za koju postoje *osnovi sumnje* da preduzima ili priprema radnje usmerene protiv bezbednosti Republike Srbije.²⁶ Zakon o VOA i VBA ne propisuje osnove sumnje povodom kojih se preduzimaju posebni postupci i mere. VBA prikupljanje podataka primenom posebnih postupaka i mera vrši prevashodno u preventivne svrhe, odnosno s ciljem da se spreče pretnje koje su usmerene prema Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije.²⁷ Kako je u predlogu direktora Agencije potrebno navesti i razloge za preduzimanje mera, može se zaključiti da je potrebno da postoje bar osnove sumnje da neko lice ili grupa preduzima radnje usmerene prema Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije.

Sledeći uslov za primenu specijalnih istražnih mera sadržan je u principima *srazmernosti i supsidijarnosti*. Supsidijarnosti podrazumeva da se specijalne istražne mere mogu odrediti samo ako se podaci, informacije ili dokazi ne mogu prikupiti drugačije, ili bi njihovo prikupljanje bilo znatno otežano, ili bi to izazvalo nesrazmerne teškoće ili veliku opasnost. To znači da se ove mere primenjuju kao poslednje sredstvo (*ultima ratio*) u borbi protiv najtežih oblika ugrožavanja. „Princip srazmernosti, kao bitan za preduzimanje bilo kog zakonskog ograničavanja ljudskih prava konstituiše pravilo o meri takvih ograničenja kroz zahtev da se uvek uspostavi odnos između obima ograničenja i zakonite svrhe koja se želi postići, ali bez zadiranja u suštinu prava koje se ograničava, na jednoj strani, i uz obavezu odustajanja od nameravane mere ograničenja ukoliko postoji način da se svrha postigne manjim ograničenjem prava.“²⁸ Princip srazmernosti svoje uporište ima u ustavnoj odredbi po kojoj su pri ograničavanju ljudskih i manjinskih prava svi državni organi, a naročito sudovi, dužni da vode računa o suštini prava koje se ograničava, važnosti svrhe ograničenja, prirodi i obimu ograničenja, odnosu ograničenja sa svrhom ograničenja i o tome da li postoji način da se svrha ograničenja postigne

---

25 *Ibidem*, član 27.

26 *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/14 – odluka US i 66/2014, član 14 stav 1.

27 *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13, član 11 stav 2.

28 B. Milosavljević, *Ovlašćenje policije i drugih državnih organa za tajno prikupljanje podataka – domaći propisi i evropski standardi*, u *Demokratski nadzor nad primenom posebnih ovlašćenja*, Centar za civilno vojne odnose, Beograd, 2008, str. 72.

manjim ograničenjem prava.²⁹ U smislu ovog člana Ustava RS konstituiše se opšta obaveza za direktore Agencija, kako prilikom određivanja mera iz svoje nadležnosti tako i prilikom predlaganja mera nadležnom sudu, dok je ovakva obaveza suda, zbog značaja suda u pogledu zaštite ljudskih prava, posebno naznačena.

Prilikom odlučivanja o primeni i trajanju *mera* sud će posebno ceniti da li bi se isti rezultat mogao postići na način kojim se manje ograničavaju prava građana. Sudija nadležnog suda će i pored toga što su ispunjeni svi uslovi za određivanje mera, vodeći računa o načelu srazmernosti, odbiti predlog o primeni mera ako smatra da bi se isti rezultat mogao postići na način kojim se manje ograničavaju prava građana, u obimu neophodnom da se svrha ograničavanja zadovolji u demokratskom društvu.³⁰ U slučaju da postoji mogućnost izbora između više *posebnih postupaka i mera*, primeniće se mera kojom se manje zadire u Ustavom zajemčena ljudska prava i slobode.³¹

Prilikom odlučivanja o primeni specijalnih istražnih mera nadležni sud podjednako vodi računa o javnom i pojedinačnom interesu. S jedne strane, ceneći okolnosti konkretnog slučaja nadležni sud odlučuje da li će odobriti mere, a i ako odobri, može odobriti meru kojom se manje zadire u garantovana prava. S druge strane, postupajući sudija uvek mora da ima na umu razlog zbog koga nadležna služba bezbednosti predlaže mere, rezultate primene mera i eventualne posledice njihovog odbijanja. Pozitivnom odlukom o primeni mera nadležni sud u svakom konkretnom slučaju stavlja na raspolaganje specijalizovanim državnim organima vrlo efikasna sredstva radi suzbijanja najrazličitijih oblika ugrožavanja čime doprinosi bezbednosti države i društva. Imajući u vidu specifičnost specijalnih istražnih mera, potrebno je istaći da postupajući sudija osim osnovnog pravničkog obrazovanja treba da poseduje specijalizovana i uskostručna znanja iz oblasti bezbednosti i kriminalistike kako bi mogao da donese odluku koja na zadovoljavajući način u konkretnom slučaju štiti javni interes uz uvažavanje individualnih prava.

3. Sudska kontrola posebnih mera po Zakonu o BIA

Predsednik Višeg suda u Beogradu, odnosno sudija kojeg on odredi među sudijama koji su raspoređeni u Posebno odeljenje tog suda za koje je zakonom određeno da postupa u predmetima krivičnih dela organizovanog kriminala, korupcije i drugih posebno teških krivičnih dela, ako su prethodno ispunjeni

²⁹ *Sl. glasnik RS*, br. 98/06, član 20 stav 3.

³⁰ *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/14 – odluka US i 66/14, član 14 stav 2.

³¹ *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13, član 11 stav 3.

uslovi, na obrazložen predlog direktora Agencije može odrediti primenu posebne mere.

Obrazložen predlog direktora Agencije sadrži naziv posebne mere, raspoložive podatke o licu, grupi ili organizaciji prema kojoj će biti primenjivana, postojanje uslova za njeno određivanje i rok trajanja. Odluku o primeni mere sud donosi u formi naredbe u roku od 48 časova od časa podnošenja predloga.³² Naredba o određivanju posebne mere sadrži naziv posebne mere, raspoložive podatke o licu, grupi ili organizaciji prema kojoj će biti primenjivana, razloge o ispunjenosti uslova za primenu mere, način primene, obim i trajanje posebne mere.

Posebna mera može trajati tri meseca, a zbog neophodnosti otkrivanja, sprečavanja ili prikupljanja dokaza o radnjama usmerenim protiv bezbednosti Republike Srbije, može se produžiti najviše još tri puta u trajanju od po tri meseca. Primena posebne mere se prekida čim prestanu razlozi za njenu primenu, odnosno kada se ostvari svrha preduzimanja posebnih mera.³³ U vezi s tim, postavlja se pitanje čijom odlukom bi se primena mere prekinula. Zakon o BIA nigde izričito ne predviđa izveštavanje suda koji je odobrio meru o prikupljenom materijalu po okončanju mere, što dovodi u pitanje mogućnost suda da ceni da li je svrha preduzete mere ostvarena. Ukoliko bi postojala samo pozitivna praksa da se nadležni sudija obavesti o rezultatima primene posebnih mera koje je odobrio, to ne bi bilo dovoljno, jer bi u slučaju odsustva takvog izveštavanja izostao i pravni osnov da se vrši kontrola. To bi značilo da je osnov kontrole dobra volja kontrolisanog subjekta, stoga je potrebno preciznije odrediti ulogu suda u postupku primene posebnih mera čime bi se obezbedile i čvršće garancije da se delovanjem BIA neće nepotrebno ograničavati prava građana.³⁴ Druga opcija bi bila da direktor BIA izvesti nadležnog sudiju o tome da je svrha preduzete mere ispunjena.³⁵ „Treba naglasiti da primena svih istražnih mera, metoda i postupaka mora biti regulisana zakonom i nikako ne sme biti prepuštena nekim internim i proizvoljnim pravilima službi bezbednosti. Zato zakoni koji uređuju uslove, način i primenu posebnih po-

32 *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/2014 – odluka US i 66/14, član 15.

33 *Ibidem*, član 15a, stav 3.

34 U Republici Sloveniji SOVA (Slovenačka obaveštajna služba) po okončanju primene mere tajnog prikupljanja podataka dostavlja materijal sudiji Vrhovnog suda koji je odobrio primenu mere i koji odlučuje da li da se materijal uništi kao irelevantan, prikupljen protivno svrsi zbog koje je mera određena ili da se čuva do zaključenja predmeta. Vidi član 24, stav 4 Zakona o obaveštajno-bezbednosnoj agenciji, *Službeni list Republike Slovenije*, br. 81/06.

35 Slično rešenje postoji u Crnoj Gori gde je Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbednost predviđeno da Direktor Agencije, u pisanoj formi, obaveštava nadležnog sudiju o tome kada su prestali razlozi za primenu mera nadzora. Vidi član 15, stav 6 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbednost, *Sl. list RCG*, br. 28/05 od 5. 5. 2005, *Sl. list Crne Gore*, br. 86/09 od 25. 12. 2009 i 20/11 od 15. 4. 2011. Takođe vidi član 24, stav 3 Zakona o obaveštajno-bezbednosnoj agenciji, *Službeni list Republike Slovenije*, br. 81/06.

stupaka i mera, odnosno posebnih mera moraju biti precizni, sveobuhvatni i jasni, kako bi sprečili mogućnost za zloupotrebe.³⁶

Ako ne usvoji predlog za određivanje posebne mere, sud donosi rešenje. Protiv rešenja direktor Agencije može izjaviti žalbu Apelacionom sudu u Beogradu. Odluku o žalbi donosi veće sastavljeno od troje sudija Posebnog odeljenja Apelacionog suda u Beogradu, u roku od 48 časova od časa izjavljivanja žalbe.³⁷

Ako u toku primene posebne mere pripadnik Agencije dođe do saznanja da lice, grupa ili organizacija koristi drugo sredstvo komunikacije, elektronsku ili drugu adresu, ili da se komunikacija obavlja na drugim mestima kojima je pristup ograničen ili u drugim prostorijama, obavestiće o tome odmah direktora Agencije koji može narediti proširenje posebne mere. U slučaju donošenja naredbe o proširenju nadzora direktor Agencije u roku od 48 časova podnosi predlog za naknadno odobrenje proširenja primene posebne mere. O predlogu odlučuje nadležni sudija u roku od 48 časova od časa prijema predloga. Ako usvoji predlog o proširenju nadzora, sudija će naknadno odobriti proširenje primene posebne mere, a ako odbije predlog, materijal koji je tako prikupljen se uništava. Materijal se uništava u prisustvu sudije koji o tome sastavlja zapisnik.³⁸

Važna karakteristika postupka određivanja posebnih mera jeste profesionalizacija i specijalizacija odlučivanja s obzirom na to da o predlogu direktora Agencije ili po žalbi protiv rešenja kojim se odbija predlog direktora Agencije, odlučuju sudije koje su nadležne da postupaju u predmetima krivičnih dela organizovanog kriminala, korupcije i drugih posebno teških krivičnih dela.

4. Sudska kontrola posebnih postupaka i mera po Zakonu o VBA i VOA

Na osnovu pisanog predloga direktora VBA ili lica koje on ovlasti, nadležni Viši sud donosi odluku o primeni tajnog elektronskog nadzora telekomunikacija i informacionih sistema radi prikupljanja zadržanih podataka o telekomunikacionom saobraćaju, bez uvida u njihov sadržaj. Za donošenje odluke nadležan je Viši sud u sedištu Apelacionog suda na čijem području se priprema ili je preduzeta radnja čije je otkrivanje, praćenje i onemogućavanje u nadležnosti VBA. Predsednik Višeg suda određuje sudije ovlašćene za donošenje

36 R. Lazić, *Kontrola službi bezbednosti u Srbiji*, Akademija za nacionalnu bezbednost i Službeni glasnik, Beograd, 2014, str. 184.

37 *Sl. glasnik RS*, br. 42/02, 111/09, 65/2014 – odluka US i 66/14, član 15a.

38 *Ibidem*, član 15b.

navedene odluke. Nadležni sudija bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam sati, donosi odluku za primenu posebnog postupka i mere i dostavlja je VBA.

Predlog za primenu ove mere sadrži naziv posebnog postupka i mere, podatke o licu, grupi i organizaciji prema kojima će se primenjivati poseban postupak i mera, razloge zbog kojih se poseban postupak i mera sprovodi, kao i mesto i rok trajanja primene. Nakon dobijanja odluke suda, direktor VBA ili ovlašćeno službeno lice VBA koje on ovlasti izdaje nalog za primenu posebnog postupka i mere.³⁹

Ostale posebne postupke i mere iz nadležnosti VBA, na osnovu pisanog predloga direktora Agencije ili lica koje on ovlasti, odobrava odlukom ovlašćeni sudija Vrhovnog kasacionog suda (u daljem tekstu: VKS) koga određuje predsednik VKS. Ovlašćeni sudija VKS bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od prijema pisanog predloga, donosi odluku povodom predloga i dostavlja je VBA. Nakon dobijanja pozitivne odluke suda, direktor VBA izdaje nalog za primenu posebnog postupka i mere.

Odluka, predlog i nalog za primenu posebnog postupka i mere koje odobri VKS, sadrže naziv posebnog postupka i mere koje će se primenjivati, podatke o licu, grupi i organizaciji prema kojima će se primenjivati poseban postupak i mera, razloge zbog kojih se poseban postupak i mera sprovede, kao i mesto i rok trajanja primene.⁴⁰

Kada razlozi hitnosti to zahtevaju, a posebno u slučajevima unutrašnjeg i međunarodnog terorizma, direktor VBA može naložiti početak primene posebnog postupka i mere uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležnog sudije Višeg suda odnosno nadležnog sudije VKS. Nadležni sudija, na osnovu podnetog predloga za primenu posebnih postupaka i mera, donosi odluku o nastavku primene odgovarajućih mera, odnosno odluku o njihovoj obustavi u roku od 24 sata od početka njihove primene. Ako nadležni sudija ne odobri primenu posebnih postupaka i mera u roku od 24 sata, direktor VBA je dužan da odmah prekine njihovu primenu i naloži komisijsko uništavanje prikupljenih podataka, a zapisnik o tome dostavi nadležnom sudu.⁴¹ Karakteristika postupka za određivanje posebnih postupaka i mera koje primenjuje VBA jeste to što odluku donosi sudija pojedinac te da nije predviđena mogućnost žalbe na odluku nadležnog suda kojom se odbija predlog direktora Agencije. U ovom slučaju ovlašćeni sudija ima daleko veću ulogu i odgovornost u pogledu zaštite javnog interesa odnosno pojedinačnih prava s obzirom na to da je prvostepena odluka i konačna odluka. Zbog toga bi u pogledu primene posebnih postupaka i mera trebalo ili razmisliti o zbornosti suda pri odlučivanju, jer se

---

39 *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13, član 13b.

40 *Ibidem*, član 14.

41 *Ibidem*, član 15.

tek nakon kvalitetne rasprave mogu doneti važne odluke, ili propisati pravo podnosioca predloga na žalbu kao što je to slučaj po Zakonu o BIA.

Posebni postupci i mere tajnog prikupljanja podataka mogu se primenjivati šest meseci, a na osnovu novog predloga mogu se produžiti još jedanput, najduže na šest meseci. O primeni posebnih postupaka i mera izrađuje se i dostavlja obaveštenje o okončanju primene mere nadležnom sudiji.⁴² Prilikom eventualnih izmena Zakona o VBA i VOA trebalo bi razmisliti o tome da se obaveza *obaveštavanja* zameni obavezom *izveštavanja*. Naime, obaveštavanje predstavlja svaki opis nekog stanja, pojave ili događaja i može biti usmereno vertikalno od višeg ka nižem nivou i obrnuto, ali i horizontalno prema istom organizacionom nivou. S druge strane, izveštavanje ili referisanje predstavlja aktivnost usmerenu vertikalno na gore, prema nadređenom organu, a po osnovu naloženog ponašanja, aktivnosti ili plana.⁴³ Kako se posebni postupci i mere određuju *naredbom*, *izveštavanje* bi bio precizniji termin koji bi istakao odnos između kontrolisanog subjekta i kontrolora. Uz to bi bilo dobro propisati i obavezan sadržaj *Izveštaja o primeni posebnih postupaka i mera* kako bi nadležni sudija mogao uspešno da vrši svoja kontrolna ovlašćenja.

Bez obzira da li je reč o merama koje primenjuje BIA ili vojne službe bezbednosti „važno je naglasiti da je prikupljanje bezbednosno interesantnih podataka veoma retko povezano sa potrebom procesuiranja određenog krivičnog dela, već sa potrebom da se preduprede i osujete pretnje delatnosti ekstremista, terorista ili stranih država i međunarodnih organizacija koje su usmerene na zaštićena dobra (ustavno uređenje, odbrana i bezbednost zemlje, vitalni ekonomski i drugi nacionalni interesi). Na osnovu tako prikupljenih podataka, službe bezbednosti analiziraju i procenjuju ugroženost dobara koja se štite i preduzimaju preventivne mere iz nadležnosti i upućuju svoje analize i procene najvišim donosiocima spoljnopolitičkih i drugih državnih odluka.“⁴⁴ Međutim, ako se primenom postupaka i mera dođe do odgovarajućeg stepena sumnje da se priprema ili je izvršeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, biće obavešteno nadležno javno tužilaštvo. VBA može predložiti nadležnom tužilaštvu primenu nadzora i snimanja telefonskih i drugih razgovora ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima i optička snimanja lica i primenu drugih mera za krivična dela organizovanog kriminala, korupcije i druga izuzetno teška krivična dela, pod uslovima i na način propisan zakonom kojim se uređuje krivični postupak.⁴⁵

42 *Ibidem*, član 17.

43 O razlici između obaveštavanja i izveštavanja videti više u: O. Stevanović; Lj. Stajić, *Opus citatum*, str. 316–317.

44 R. Lazić, *Opus citatum*, str. 160.

45 *Sl. glasnik RS*, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13, član 18.

Zaključak

Organizovani kriminal, terorizam, korupcija i drugi teži oblici kriminaliteta ili neprijateljska delatnost drugih država mogu dovesti do destabilizacije društva i na taj način ugroziti ne samo principe pravne države već i sam opstanak države. Na međunarodnom nivou doneti su brojni propisi kojima se zauzima zajednički stav da je radi efikasne borbe protiv savremenih oblika ugrožavanja, između ostalog, potrebno u nacionalnim zakonodavstvima predvideti specijalne istražne mere. S obzirom da je reč o merama kojima se u određenom obimu ograničavaju prava pojedinca, njihovim uvođenjem se čini kompromis jer se njihovom primenom doprinosi opštoj bezbednosti koja je okvir i uslov za ostvarivanje individualnih prava.

Jedan od najvažnijih zahteva koji se postavlja pred nacionalnog zakonodavca jeste da se obezbedi zakonitost i svrsishodnost preduzetih mera, odnosno da se mere preduzimaju isključivo kao poslednje sredstvo suprotstavljanja najtežim oblicima ugrožavanja. Najbolji način da se to i ostvari jeste da se u postupku kontrole jasno i precizno definiše uloga sudske vlasti kao nezavisne i samostalne državne vlasti.

U Republici Srbiji postoje tri službe bezbednosti koje u svom radu primenjuju specijalne istražne mere, ali je njihova primena pod različitim pravnim režimom, zbog čega ih možemo podeliti u dve grupe. U prvoj grupi su posebne mere odnosno posebni postupci i mere koji se preduzimaju na osnovu odluke suda. Reč je o merama koje podrazumevaju upotrebu tehničkog metoda kojim se odstupa od Ustavom garantovanih prava na tajnost pisama i drugih sredstava opštenja, pa u skladu sa Ustavom odluku o primeni mera donosi sud. U drugoj grupi su posebni postupci i mere VBA i VOA koji se preduzimaju po nalogu direktora VBA odnosno direktora VOA, a koji podrazumevaju operativne metode kojima se neznatno odnosno u manjoj meri ograničavaju prava i slobode. Različiti pravni režim posebnih postupaka i mera koje primenjuju službe bezbednosti, u smislu da neke mere odobrava sud dok druge odobrava direktor Agencije, prisutan je i u uporednom pravu. Kada je reč o merama koje odobrava sud, aktivnija uloga suda u vezi s tim merama trebalo bi da postane standard u demokratskom društvu. Sud, kao nezavisan i samostalan državni organ, kroz odlučivanje o primeni i nadzoru nad sprovođenjem mera treba da obezbedi zakonitost, a time i svrsishodnost preduzetih mera. Na taj način sud garantuje da se merama otklanjaju okolnosti koje su dovele u pitanje normalno funkcionisanje države, čime sprečava da te mere postanu sredstvo diktature i eliminisanja političkih protivnika.

Literatura

1. Antonić, V; Mitrović, D; *Posebne istražne radnje – modul*, Projekat – Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, Sarajevo, 2012.
2. Gaćeša, D; *Kriminalistika*, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka, 2012.
3. Lukić, T; *Posebne dokazne radnje*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2011.
4. Lazić, R; *Kontrola službi bezbednosti u Srbiji*, Akademija za nacionalnu bezbednost i Službeni glasnik, Beograd, 2014.
5. Lazić, R; *Sudska kontrola zakonitosti u radu službi bezbednosti Srbije, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu 1/2015*, Novi Sad, 2015.
6. Milkov, D; *Upravno pravo – kontrola uprave*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2012.
7. Milosavljević, B; *Ovlašćenje policije i drugih državnih organa za tajno prikupljanje podataka – domaći propisi i evropski standardi*, u *Demokratski nadzor nad primenom posebnih ovlašćenja*, Centar za civilno vojne odnose, Beograd, 2008, 59–75.
8. Stevanović, O; Stajić, Lj; *Bezbednosni menadžment*, Pravni fakultet u Novom Sadu, Novi Sad, 2015.
9. *Ustav Republike Srbije*, Službeni glasnik RS, br. 98/06.
10. *Zakon o Bezbednosno-informativnoj agenciji*, Službeni glasnik RS, br. 42/02, 111/09, 65/14 – odluka US i 66/14.
11. *Zakon o Vojnobezbednosnoj agenciji i Vojnoobaveštajnoj agenciji*, Službeni glasnik RS, br. 88/09, 55/12 – odluka US i 17/13.
12. *Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbednost*, Sl. list RCG, br. 28/05 od 05.05.2005, Sl. list Crne Gore, br. 86/09 od 25. 12. 2009 i 20/11 od 15. 4. 2011.
13. *Zakon o obaveštajno-bezbednosnoj agenciji*, Službeni list Republike Slovenije, br. 81/06.
14. *Zakon o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske*, Narodne novine, br. 79/06, 105/06.
15. *Zakon o Obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine*, Službeni glasnik BiH, broj 12/04, 20/04, 56/06, 32/07, 12/09.

JUDICIAL CONTROL OF SPECIAL INVESTIGATIVE
MEASURES OF SECURITY SERVICES
IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Vladan Mirković⁴⁶
University of Novi Sad
Faculty of Law

Abstract: The rule of law, as an ideal form of government, represents the rule of the people through a democratically established legal order and the order of legal norms in order to achieve all social values. Security is one of the basic assumptions of the rule of law, since the system of legal norms can be applied only in regular situations or in situations where all social values are protected to the extent necessary. It can be concluded that security is the value by itself, and it has an instrumental character since it creates the basis for the realization of all others values. Sometimes different situations can interfere with the normal functioning of socio-political processes, which can undermine the basic assumptions of the rule of law. The activities of organized criminal groups or terrorist organizations lead to disruptions of political, economic and social processes, since these activities cause the regular and anticipated ways of solving issues (public and private) to be deformed. Corruption, insecurity, uncertainty and ultimately fear appear as everyday characteristics of social relationships. A society weakened in such way constitutes an ideal framework for those whose destructive activities create situations in which the existence of society and the state is directly threatened by the combined action of external and internal carriers of threat. This primarily refers to the operation of foreign intelligence services that will easily find domestic citizens in these socio-political circumstances through whom they will achieve subversive or intelligence goals. In order to prevent these, but also other threatening phenomena, security services, as specialized state authorities, undertake a series of measures. One of the most effective methods of security services is the application of special investigative measures. Such measures deviate from the guaranteed human rights to a certain extent, but on the other hand the national security interests justify the application of measures for preventive purposes, but only in

---

46 Assistant, v.mirkovic@pf.uns.ac.rs

exceptional situations and under the stipulated conditions. There are three security services in the Republic of Serbia, and all of them apply such measures in their work, but the application of these measures is under different legal regimes. The measures taken by the BIA (Security Information Agency) are fully subject to judicial approval, which greatly contributes to the protection of human rights, since the court decides on the measures that deviate from human rights as an independent and autonomous state body. The measures taken by the two military services (VBA – Military Security Agency and VOA – Military Intelligence Agency) are only partially subject to judicial approval, which can be justified by the theoretical division into measures that deviate less and measures that deviate more from human rights. However, the role of the court should not be reduced to the mere approval of the measure. Active role of the court during the entire process of application of a measure (only those which are subjected to judicial approval) should become standard in our country. The Court, as an independent and autonomous state body, through decision-making and supervision of the implementation of the measures, should ensure the legality and, therefore that the goal of the measure is achieved. In this way, the court is the guarantor that the measures will be used to remove the circumstances that have called into question the normal functioning of the state, and that they will not become a means of dictatorship and the elimination of political opponents.

Keywords: security, security services, control, special investigative measures, judiciary.

